

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani, 24. aprila.

„Novice“ govore v svojem poslednjem listu o shodu rodoljubov 20. aprila in centralnem volilnem odboru, in to store, da ne rabimo hujšega izraza, nekako čudno. One povedo, da so o tem shodu, katerega so sklicali gg. P. Grasselli, dr. Vošnjak in dr. V. Zarnik, poizvedele iz Novega mesta. Kako to? Saj so ljubljanski gospodje, kateri so bili povabljeni k shodu, med temi tudi gg. dr. J. Bleiweis, dr. Costa in dr. Poklukar, tudi dobili vabila in ti gospodje so gotovo v najožji dotiki z uredništvom „Novic.“ Da so se vabila na deželo par dni poprej razposlala, je naravno.

Dalje reko „Novice“, da so bili mnogoteri narodni možje osupnjeni, da so edino le gori imenovani gospodje podpisali in razposlali vabilo, da pa je vendar nekoliko povabljenih prišlo. Da, prišlo jih je res, pa ne samo nekoliko, ampak dosti in gotovo več, kakor je nekaterim ljubo. Prišli so najveljavnejši rodoljubi iz vseh okrajev slovenskega Štajerja in Kranjskega, katerih imen ne moremo razglasiti vsled storjenega sklepa, pa smo vsigdar pripravljeni, „Novicam“ in njenim privržencem imenik nazočil predložiti.

Dalje trde „Novice“, da se nij volilni centralni volilni odbor in se je zbor razšel prav za prav brez uspeha. Koliko resnice je na tem, bi najbolje vedel povedati g. predsednik polit. društva „Slovenije“, kateremu je predsednik dne 20. aprila **izvođenega centralnega odbora** že naznanjal po nalogu zbora rodoljubov storjene sklepe, izrazujoč najgorkejšo željo, da naj v tem važnem trenutku de-

lamo vsi Slovenci složno in vzajemno.

Če pa smemo po „Novičinih“ mislih o centralnem volilnem odboru soditi na odbove sklepe „Slovenije“, imamo res malo nade, da se uresničijo želje zbora rodoljubov, katerim nij mar za osebe, ampak samo za stvari.

„Novicam“ se nepotrebno zdi centralni volilni odbor. Vsaka dežela naj dela za se. Baš to žele naši nasprotniki, oni nas hote ohraniti za Kranjce, Štajerce, Korošce, Goričane itd. Večjega veselja jim ne moremo učiniti, nego da imamo svoje Kranjske, Štajerske itd. odbore; zakaj ne segamo dalje? Naj se loči Gorenjsko od Dolenjskega, tudi Notranjsko je staro ime; čemu si daje iz Ljubljane oktroirati dr. Costo?

Ako se govori o oktroiranji, ne vidimo ga v tem, da se povsod volijo podobori, katerim na čelu stoji centralni odbor, reprezentant zedinjene Slovenije; da podobori izreko svoje nasvete o kandidatih in in se naposled kandidature odloče za vsak okraj z ozirom na izražene želje. Pač pa se nam zdi neopravičeno nasilje, ako odbor „Slovenije“ v Ljubljani pomnožen po sedanjih kranjskih deželnih poslancih odloči kandidature za vse Kranjsko. Odbor „Slovenije“ sestoji iz 10 udov, pa se menda že dve leti kljub §. 6 društvenih pravil nij na novo volil, je tedaj prav za prav brez mandata.

Deželni poslanci pa si gotovo sami ne bodo prilastili pravice, kandidate postaviti.

Pri tako važnem činu se morajo poslušati vsi narodni glasovi, računati se mora z vsemi faktorji. In baš zato zbor rodoljubov pri svojem prvem shodu se nij spuščal v postavljanje kandidatov. Edino pravilen pot je

vendar le, da se pred vsem izvedo misli odločilnih rodoljubov v dotičnih volilnih okrajih.

Pa ne spuščajmo se v razprave, kako si mislimo delovanje za direktne volitve. Izrekamo samo še enkrat nado, da odbor „Slovenije“ ne bode protivil slogi in vzajemnemu delovanju, katero žele in pričakujejo vsi Slovenci in da bode sklepal, kakor se spodobi njegovemu naslovu, ki se glasi „Slovenija“, in ne „Kranjska“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. aprila.

Državni zbor se je 23. aprila sklenil. Prej so pa za Galicijo, Kranjsko in Tirolsko volili delegate. Za Kranjsko je voljen Korošec Jesernigg. Ravno tako je sklenila gospodska zbornica svoje seje. Novi minister Ziemialkowski se je bil v obeh zbornicah predstavil.

Delegacije se sklenejo 4. maja, ker se 5. maja začneja ogerski državni zbor. Skoraj dve točke skupnega proračuna so že pregledane in sprejete.

Imenovanje **Ziemialkovskega** za galiskega ministra je najimenitnejši politični dogodek poslednjih dni. Ustavovorni listi so nekako iznenadeni, da sedaj, ko bodo po volilni reformi uničene vse deželne pravice, se imenuje poseben poljski minister. Ministerstvo namerava zopet Poljakom kako drobno koncesij velikodušno podeliti; ali pa je za spravo zadela pravega moža, bode se skoraj pokazalo. Ziemialkowski res vedno koketuje z ustavoverci in zato je v sedanjih vladnih krogih priljubljena oseba. Tem manj ga čislajo na Galiskem in sicer baš neodvisna poljska stranka poštenih rodoljubov vidi v Ziemialkovskem samo čistiželjnega človeka, kateri je že dolgo časa spenjal svojo roko po ministerskem portfelju. K temu še pride, da mož ljuto sovraži Rusine ter jih še neče

Listek.

Podpukovnik generalnoga štaba Haymerle o slavenskom pitanju.

(Konec.)

„Ako nam je prije vsega pri tom za rukom pošlo osvojedočiti čitatelja, da Rusija politički pogibeljnije izgleda (gefährlicher aussieht), nego je u istini, to smo čitatelja već unapred za naše razlaganje, tumačenje predobili, koje ima predložiti geografski element za slučaj rata avstro-ruskoga. Mi držimo, da je jednako opasno (gefährlich) neprijatelja preveć kao i premalo cijeniti, a dokazat ćemo u tom smislu, da chance Rusije ni s daleka nisu tako povoljne, kako to mnogi tvrde, a mnogi opet vjeruju. — Neradi se o tom, da se ratište (kriegsschauplatz) vpiše i s one strane Niemna i Dnjepra do linije petrogradsko-moskovske, a s druge strane

do Dunava, nego s ove strane rečenih riek i okolo Nisle i karpatskih gor. — Švedskoruski ratovi za Petra Velikoga i francuzkoruski za Napoleona I. pokazuju, da Rusijo štiti, brani neizmjerni prostor carstva u defenzivi, ter da ju gubitak relativno velikih delov zemlje još nečini nesposobnom za odpor i ratovanje. — Austrija nije bila u prošlosti agresivna država, jer je naravi skroz i skroz konzervativne, osim toga je morala u Italiji, Njemačkoj i proti orientu vojevati, a uz to je u srdeu Evrope. U Rusiju je Austrija još manje gledala, jer tamo neima ništa dobiti (gewinnen): niti strategičke bolje granice niti političkoga upliva boljega.

Dapače još bi povećale nutarnje zapletaje, da se Austrija povećala naproti ruskoj granici. Austrija s toga neće nikada politički udariti na Rusiju, da si carstvo povećala novim zemljištem, nego će u ratu gledati, da zagospodi nad ofenzivnom basisom na Bug-Vislinoj liniji, ter da uzumogne ofenzivno

braniti nove stečevine, ako i dok nebi sledio definitivni mir.

Isto bi tako učinili u analognom slučaju i Rusi — kod eventualnoga osvojenja Galicije. Dovoljno je napomenuti, da Rusi nebi u Galiciji danas našli većih simpatij, nego su ljet 1862—64 u ruskoj Poljskoj, te bi morali prije zauzeti sve pozicije i strategički učvrstjena mjesta i svu zemlju politički pacifikovati, nego bi mogli i jedan korak načiniti preko Karpatov. Netreba ni toga zaboraviti, koliko je vremena trebalo 1849. l., dok su Rusi samo 130.000 momkova uz posve sigurne okolnosti za ledjima prebacili za onu gorsku barrieru. Koli gorostasnih treba pripremiti i vojničkih i administrativnih (pa makar su željeznice tako gосто posijane), dok se vojska od 400.000 momkova prebaci preko Karpatov i dunavske linije za pokorenje Ugarske. Smiemo se može zaključiti otdada (hieraus den schluss ziehen) da bi se Rusija „vorläufig“ zadovoljila eventualnim osvojenjem

kot narod na Gališkem priznati. Rusini tedaj zopet vidijo, koliko mara vlada za njih in vendar se vedno vijejo v prahu pred ministrom ter lizujejo po pasje roko, katera jih šiba.

Poljska „Gazeta narodowa“ pravi glede imenovanja Ziemiakowskega: Večina galiških deželnih poslancev, kateri se dne 7. maja v Lvovu zbero, ostala bode pri svojem političnem mnenji; in sploh ne bode imelo to imenovanje na politično prepričanje dežele najmanjšega upliva.

Iz **Zagreba** si da „W.“ telegrafovati, da iz Hrvatskega k dunajski razstavi poslane reči ne bodo razpostavljene, ker ogerski ministerijalni svetnik ne dopušča, da bi se odprli zaboji, kateri so zaznamovani z hrvatskimi deželnimi barvami. Magjarska oholost res že presega vse meje.

Vnanje države.

Na **Francoskem** se sedaj vsa pozornost obrača na volilno gibanje. Za izpraznena mesta v narodni skupščini priporočajo radikalni pariški listi naslednje kandidate: v okraj Seine, Barodet, poprej župan v Lijonu, v okraj Bouches-du-Rhone, Edvard Lackroy, ki je bil že prej poslanec narodne skupščine, pa je ob času komune odstopil, in je sedaj mestni odbornik v Parizu, v Corrèze: Louis Latrade, poprej republikanski prefekt, Gironde: Evgen Dupuy, član generalnega sveta, Jura: Vladimir Gagneux, poprej poslanec narodne skupščine, v okraj Marne, Alfon Picart, profesor naravoslovja v Poitiersu, za Morbihan: Beauvais, župan v Lorientu, za Nièvre Turigny, član generalnega sveta. Mnogi zmernejši republikanci priporočajo v Parizu Rémusat, med njimi tudi bivši predsednik narodne skupščine Grévy. Trideset poslancev skrajne leve pa je izdalo razglas pariškim volilcem, v katerem priporočajo Barodeta. Državni dohodki prvih treh mesecev letošnjega leta so iznašali 15 milijonov frankov več, nego je bilo preračunjeno.

Na **Španjskem** je republikanska vlada uvela porotne sodnije, katerih Španjci do sedaj niso imeli. Oboroženje narodnih prostovoljcev dobro napreduje. V poslednjih bojih pri Puycerdi in Figuerasu so že izvrstno pomagali redni vojski. Pri Figuerasu je mestni župan z narodnimi prostovoljci in vojaki napadel druhal Baramotevo, ter jo zapodil po dve uri trajnem boju v beg. V severji deželi je general Nauvilos otepel Karliste pod Dorregarayem, ki so se nato razdelili v dve četi in se podali v beg. Dorregaray, ki ima baje še 3000 mož, bode skušal najbrže uiti na Francosko.

Na **Nemškem** bi se pruski narodno liberalci zopet radi združili s tako imenovano naprednjaško stranko, ker se boje, da bi vsled njihove politične breznačajnosti ne

propali pri prihodnjih volitvah v jeseni. A naprednjaki, posebno porenski, so se krepko zavarovali proti taki zvezi, katera se ne zлага s politično poštenostjo naprednjaške stranke. — V Strasburgu je vsled silovitega postopanja pruske vlade vse zelo razdraženo. Protinemska agitacija se utrjuje. — Baron Keudell, dosedaj poslanec pruske vlade v Carigradu, je imenovan za poslanca v Rimu.

Dopisi.

Iz Idrije 20. aprila. [Izv. dop.] Že sem mislil, da je tukajšni „Tagblattov“ dopisnik za vselej spravil svoje lažnjivo pero. A ko dobim v roke „Tagblatt“ od 16. aprila vidim, da sem se jako zmotil, „Tagblattov“ dopis je kot po navadi poln laži. Da Tolmenci zmirom izvrstno meso donajajo, temu naj bo že to v dokaz, da ga že toliko časa donajajo, da se nihče več ne spominja, kdaj so ga prvokrat prinesli. „Tagblattov“ dopisun terja pa nekake „Beschauseine“. Vprašam ga jaz, mu li pri gosp. H. v štacuni tudi kažejo „Beschauseine“, kadar gré salami kupit, da je meso od zdrave živine. Kar se tiče tehtnice, v kateri je nekdo na sejmu med tehtal, da je bila „über und über mit Grünspan überzogen“, je gola laž. To že zato nij mogoče, ker je bila železna, in ne bakrena, pa ko bi tudi bila, „über und über mit Grünspan überzogen“ bi nič ne škodilo, zakaj pri nas se tehta med v posodicah, katere gospodinje ali dekle saboj prineso. Drugo, kar je pisaril dopisun, je tudi laž, pa ne bodem vsega razpravljal, le o vozovih nekaj povem dopisunu, ki je gotovo c. k. rudarski uradnik. Da ob sejmu, ko pride veliko vozov skupaj, niso in ne morejo biti v najlepšem redu, temu se nij čuditi, da pa rudniški dopisnik ne vidi rudniških vozov, ki léto in dan na trgu in drugod stoje, da ne vidi rudniškega lesa in kamenja, s katerim so léto in dan zastavljene vse ceste, da še po dnevi vozovi brez nevarnosti mimo ne gredo, to je čudno, in tako slep zamore le nemškutar biti in lahko mu rečem: Bruder ziehe zuerst den Balken etc. Kaj so nemčurjem ceste po mestu mar, da so le njih ceste „zum wilden See“ in steze po njih vrtilih lepe, kar si pa dajo le z eraričnim denarjem napraviti. Na njihov „Markusplatz beim wilden See“ redkokrat kak meščan pride, le oni si včasih „koncert“ tam napravljajo. Je-li zato treba denarjev iz

erarične blagajnice dajati, ko so v tako slabem stanu ceste po mestu, ki spadajo k rudniku in za katere mora rudnik skrbeti ne pa komun? Ko je bil g. Höchtl pri nas župan, zakaj ste pa takrat molčali, ko je bilo vse ravno tako in še slabše. Kaj ne „er war Fleisch von euerem Fleische und Geist von euerem Geiste“. To vam nij vseč, ker je zdanji vrli narodnjak. Zdaj bode v kratkem nova volitev, torej ga obrekujete, ker bi se ga radi iznebili. Ponuja se jih več, ki bi bili radi voljeni, pa nobeden nij zato sposoben, zakaj pri nas župan biti je jako težko. Ponujata se posebno gg. Eder in Perlitsch oba nemčurja in starokopitneža, da vsacega smeh lomi ko njih imeni zasliši. Naj bolje bi bilo, da bi ostal g. Str., ki je dozda izvrstno županoval. Idričanje, volite ga še enkrat, s tem mu najbolje pokažete svoje zaupanje in zahvalo. Vem da mu nij ljub ta posel, pa iz ljubezni do vas prevzel ga bode gotovo še enkrat!

Iz Razdrtega 21. aprila. [Izv. dopis.] Pretekli petek, to je 18. t. m. sta imela neki oderuh Martin Srebotnjak in pa neki tesač po imenu Janez Majerčič, obadva iz Predjame, tožbeni dan v Senožečah. Prvi je bil tak človek, da malo enakih solnce obseva. On je prekupeval dolgove za polovico, ali gorje dolžniku, ki je prišel v njegove roke. Ako se ga nij kmalu rešil, potem se ga nij več, dokler je kaj pri njem čutil; pri bogu je milost, ali pri njem je nij bilo. Majerčiču je bil tudi že vse skoraj pobral, imel je samo še neko njivo in še to mu je hotel pobrati. Ta pot se mu nij posrečilo, pot je bil v Senožeče zastoj naredil, kajti pravdo je bil izgubil. To ga je pa jako jezilo, tega on nij bil vaje. Domu sta šla skupaj. Ko prideta kakih 600 korakov iz Razdrtega, sta se nekaj začela pričkat, oderuh je pa kmalu pokazal svoje maščevanje, udari namreč Majerčič-a po glavi, z neko svinčcem napolneno palico tako krepko, da je zadnji komaj do Razdrtega nazaj prišel, kjer je drugi dan ob 3. uri zjutraj po strašnih bolečinah umrl! Zapustil je rajni ženo na smrtni postelji. Porodila mu je bila 5 otrok, kateri so vsi živi, stárši je star kakih 9 let. Uboščina je zdaj tam strašna: mati umira, otroci pa lačni okrog nje jočejo, oče, kateri je z njegovo neutrudljivostjo vse preživil, ubit, in leži v hladni zemlji. Ubijalca

Galicije i pridržanjem te zemlje (festhaltung Galiciens), te bi ostavila daljne navale kašnemu vremenu, kad bi si basis bolje konsolidovala. S toga se gledišta može smatrati i uvažiti prostor, koj odpada na Galiciju i Rusku Poljsku i južno-zapadnu Rusiju s druge strane, respektive rusko zemljiste do linije Grodno-Bobryjsk-Bogačev-Kiev-Dnjepr-ustja (mündung), taj se prostor može smatrati za ratište (bojište, kriegsschauplatz) za sebe ograničeno. Upravo se tiem ima uvažati i razjasniti geografsko-strategki odnošaj između Austrije i Rusije.

Sedmogradsko ili Erdelj sačinja po sebi poradi susjedne Rumunjske i po geografiji manja važno, sekundarno ratište, jer će se glavne operacije i ratni dogodjaji vrtjeti u avstro-ruskom ratu oko San-Visle.

To je politički uvod Haymerlove knjige. On dokazuje, da Austrija može samo onda sretno proti Rusiji operirati, ako uzme Rusiji desnu obalu Visle i Varšavu i ako budu Po-

ljaci sa židovi i Niemci proti Rusiji, a za Austriju. Nepodje li to Austriji za rukom, tad joj nepomože ništa, a Rusi su jednom bitkom gospodari Galicije i Bukovine, te diktuju mir, kako je Bismark posle Sadove i Kraljičine Hrada 1866. g. Proti Haymerlu su ustali sami njemački i ustavovjerni strateg, dokazali mu, da mu je djelo nepodpuno i slabo, jer se mora i Rumunjska, s Erdeljem i Ugarskom, Črno more i sva južno Rusija s Moskvom uzeti u ratne kombinacije i strateške operacije. Moskva, vele Rusofagi njemačko-židovski, mora doživjeti u ratu avstro-ruskom sudbinu Pariza u prošlom francuzko-njemačkom g. 1870—71. Haymerle osobitu važnost polaže u to, što se Rusija širi po Aziji i na rimski način učvršćuje svoje gospodstvo šireći evropsku civilizaciju. Vitežki se podpukovnik boji, da nebi Črno more postalo ruskim jezerom (russ. binnen-see). Bilo to njemu ili Niemcem i Magjarom žao ili drago, Črno more bude s kaspij. i aral-

skim jezerom bolje rusko jezero, nego su Como, d' Iseo i lago Maggiore s Gardom talijanska jezera. Kad sada Rusija anektira Hivu na istočnoj obali kasp. jezera, a na južno-zapadnoj stranu Arala, mora zauzeti dalje Kabul, a onda Afganistan i Beludžistan, da dopre do indičkoga morja i da uzmože rus. flotu onako imati, kako ju uz amursko primorje ima. Perzija je već sada faktično onako ovisna od Petrograda i Moskve, kako je Saksonska s Bavarskom od Berlina. Trgovački-strateški i polit. interesi zahitievaju, da Rusija uzme u svoje ruke sama i sredstvom Perzije gospodstvo nad Efratom i Tigrom i perz. zaljevom s Omanom i Maškatom. Za tem i stom ili ujedno sledi Armenija, Sirija, Eubeja, Palestina i mala Azija s Dardaneli i Carigradom. Za to živi i umire svaki Rus, rekoh 3. martu u Beču 1. 1869., a sad ponavljam.

Petar Tomić, profesor.

so v Postojno v zapor odpeljali, udal se je precej, ker vedel je, da ne more utajiti. Ljudstvo je na oderuha-ubijalca strašno razkačeno. Ko so ga žandarmi gnali, je vse za njim srdito upilo: „na vešala, na grmado z njim!“ Drugi zopet: „nam ga dajte! mi ga bomo kaznovali.“ Strašno je bil zasovražen od vseh, ki so ga poznali, pa kaj bi ne bil? Tak ki ne pozna usmiljenja, tak, ki se ne boji boga ne ljudi, ampak samo po denarji preži, ne zasluži drugega nego sovraštvo in zaničevanje, in tak je bil ta ubijalec. O kolikokrat je on prisegal, pa bog ve kako? V imenu vseh sofaranov se s ponižno prošnjo obračam do čestitega občinstva, naj vsak po svoji moči blagovoli tem zapuščenim in brez pomoči ostalim sirotam in revam pomagati. Lepo bi bilo od č. duhovščine, da bi v cerkvah milodare v ta namen pobirali, kajti revščina, kakor že rečeno, je tu res velika. Poplati vsem bog! Milodari naj se pošiljajo g. Jakob Blazniku, župniku v Hrenovicah pri Postojni.

Podnanoski.

S Krasa [Izv. dop.] (O pogozdovanju krasa — na dalje.) Iz Bresta sem šel proti Učki (Monte maggiore). Župana v Rasporu in Bergudcu sta na moje priporočanje precej dala luknje za drevesca izkopati. Pa žalibog, da se jima nij moglo precej sadik poslati, kajti nij jih bilo više dobiti, in v drevesnicah so bile še premlade. Mogoče, da še zdaj čakajo skopane luknje na drevesca, kar bi pa ne bilo pravo, da se ne bi moj naslednik na te vasi nič spomnil. Od tod pridem v drugi Brest blizu Učke. Prebivalci so tu kot hrasti, podobni mongolskemu rodu; žive se od poljskih pridelkov, lesa in ovčarije. Zdej grem od tod na Veliko in Malo Učko; v obeh vaseh so koče zelo uboge, a ljudje prijazni in postrežljivi. Žive se od svojih pičlih poljskih pridelkov, lesa in ovčarstva. Ugodnega vremena imajo tu kake 4 mesece, kajti sneg v jesen zgodaj zapade in trpi dolgo v spomlad. Ozračje je zelo hladno; torej ne sejejo tu družega, nego samo jarino. Bil sem saj tu tako srečen, da sem videl eno staro jablano; družega sadnega drevja nij tu, kot kaka slaba cimbor. Na tej slavnej Učki sem želel stopiti na njeno višavo, da bi videl krasni prizor in velikansko okrožje daleč po suhem in po morji črez kvarnerske otoke. Idem na vrh, in ko gori pridem, zares prekrasen razgled! Le žal mi je bilo, da nijsem imel časa se tu više pomuditi ter se tako radovati nad modrim stvarnikovim delom. Hladno mi pride, in tu se poslovim od te višine ter se podam po velikih strminah doli do morja, zelo prijaznega kraja. Tu poprašujem, katere vasi da so kaj drevese posadile, in kje da bi utegnili kaka drevesnica biti. Na več krajih sem dobil take odgovore: „V našem vrtu je bilo posejano neko seme od božjega dreva, izrastlo je; pak ča je po letu zrastlo, to je po zimi usahnulo. Ali ono nij baš božje drevo, zač njegovega perja neče ovca, ni koza, ni vol ni konj. Dajte nam drugega, pak žemo sadit.“ Tako pridem do čestitega gospoda Rume-a, koji je bil nadžupan v Veprincu, pri katerem je bilo vsedružno govorjenje. Ta gospod mi obljubi dati drugi dan na vse zgodaj dva tamošnja šumara, da bomo šli pogledat kraj, kjer so bili posadili več tisuč borov, smrek in mecesnov. Dobri 2 uri pred dnevom prideta dva šumara me klicat v pošteno krčmo zgoraj Veprinca na

Istrskoj cestij. Ko pozajterkvamo, idemo v Lisino dobre tri ure od Veprinca. Možaka sta bila dobro oborožena s dvocevkama, samokresi in noži. Po poti gredoči se marsikaj razgovarjamo, in eden nju dveh mi jame pripovedovati: „Ja sam već puno let v toj službi; više puta se je jur pripetilo, da so nam drva kradli; rubat smo jih oteli, a blizu niju dali, i tako je došlo na to, da smo iz pušak hitali jedan v drugoga. Tako vidite, da nesmemo brez oružja od kuće.“ Tako pridemo do Lisine, kjer so bila drevesca posajena. Drevesa so bila pa na tak prostor posajena, kjer so bila stara drevesa posečena, in že v prvem letu so bila toliko pognala, da je bilo veselje gledati. V tem velikem gozdu so pa taka bukova drevesa, da človek, ko prvič tu pride, ostrmi: visoka so, da komaj človek vrh zagleda, in ravne kot sveča. Na več krajih so ležala velikanska drevesa, katera so od starosti sama popadala. Prišli smo tudi do kraja, kjer je v velikem plamenu gorel ostanek posekane bukve in okolo njega listje, in ko to zapažimo, hitimo gasiti in listje proč odmikovat ter bližnje grmovje proč sekati, da se nij ta prekrasni gozd vnel; in sreča, da je bilo tiho vreme! Kako se je to vnelo, nam nij bilo znano; najbrže je to kako otroče storilo, ko so deca gori na pašo s govedi zahajali. Starši! podučujte svoje otroke, da v gozdih ne netijo ognja na takih prostorih, kjer je polno listja in suhega šumlja okolo, da na tak nespametni način cela občina in posamezni kmetje v nesrečo ne pridejo. Hvala Vam lepa! gospodin Rumacki da Vam je tako mar za mlajši rod. Bog daj dosta takih županov po našem ubogem in s kamenjem pokritem Krasu! Gorje pa občini, kjer je župan pri svojem starem kopitu vedno zaspal, in mu nij nikakor mar za občni blagor svojih vaščanov, ampak le za to, da vodo na svoj mlin obrača, in je vaščanom na mesto skrbnega očeta, samo požrešna pijavka! Z druženo močjo se veliko stori; a kjer nij sloge, tam so doma reve in nadloge! Sedanja doba terja, da župan v eni občini mora vedno na blagor svojih vaščanov misliti, ter se pogosto razgovarjati s takimi osobami, katere bi gotovo mu dober svet dale storiti eno ali drugo, da je le na korist ljudem, a ne na škodo! O pogozdenju Krasa je in more biti županov nalog, da poskrbi mlada drevesca posaditi v tak prostor, kjer bi v rasti ne imela zapreke. Dobro bi bilo drevesca tudi v tak kraj saditi kjer je že gost iztrebljen in izsekan, kjer nij več drevja velikega, ampak le kakšen grmič sem ter tje; tukaj bi imela drevesca v gnojilni podlagi dosta živeža in med grmovjem ugodnega zavetja. Pa jeza me lomi, ko morem tu opomniti, da so bili taki župani pri sejanju mladih borov nazoči, kjer so sadači za 20 borovčkov v eno luknjo posadili, a drugi so pa vrhe v zemljo vtekili in korenince so pa navzgor molele! Se to pravi dobroto v prid obračati? S takimi gospodi župani bom že prišel na dan. Drugič dalje.

M. K.

Iz Zagreba 22. aprila. [Izv. dop.] Naša narodna stranka je bila zmirom protivnica avstrijske volilne reforme, ter je s to protivščino dokaz doprinesla, da so med njo in avstrijsko opozicijo solidarni dotikljaji. „Obzor“ je glasovanje dalmatinskih zastopnikov v rajhsratu za volilno reformo najodločneje obsodil. Denes je volilna reforma po

Nj. Veličanstvu posvečen zakon, in kakor avstrijska opozicija ž njo računi, ravno tako jo tudi naša narodna stranka v pošteve jemlje. Mi smo prepričani, da volilna reforma ustavovercem ne bo nobenega blagoslova prinesla, opoziciji pa preje koristila nego škodovala. Prihodnja večina dunajskega rajhsrata se bo na „kvinteljce“ merila. Trije glasovi gore, trije glasovi dole, tako bo tehtilnica sem ter tje nihala. S tako večino pa ne bode nobena vlada trdno krmiliti mogla, da! pri takem razmerju glasov je parlamentarna vlada v Avstriji celo nemogoča. Centralizacijo Avstrije bodo na tak način ustavoverci sami ad absurdum dognali. Kaj bode nasledek tega? Ali absolutizem, ali pa, kar je verjetnejše, Hohenwarthovi fundamentalni artikuli. Tako sodi naše javno mnenje o avstrijske volilne reformi, in skor bi rekel, da ne sodi napačno. Čas je, da se tudi mi Hrvat na predstoječo akuto ustavno krizo v Avstriji pripravimo. Brez upliva na naše zadeve gotovo ne bode.

Mrazovič in Vončina vrnila sta se iz Dunaja v Zagreb. Kako prav za prav stvari med našo in ogersko kraljevinsko deputacijo stoje, o tem se mnogo piše, izvestnega pa vendar nič na dan ne pride; koncem tega meseca se bodo razprave v Budimpešti na novo pričele. Glasi se, da bodo v kratkem dognane.

Dasiravno je še prezgodaj o letošnjem letini kaj poročati, vendar se nekaj že reči more. Strni so še precejšnje, samo obilnejše primake jim manjka. Letošnja spomlad se sploh bolje na suho stran drži. Zavoljo tega je tudi letošnje oranje trdo in težavno. Zemlja, ki po zimi nij prezebla, se kar v grudah skupaj drži, ki na vetru tako utrdijo, da so kakor kamen. Po tem soditi, bo jaro žito, zlasti koruza, slabo. Tudi senokošim suha spomlad ne ugaja. Sadje je obilno in lepo cvetelo. Na trsji se že vidijo grozdiki. Pravijo, da lepo kaže.

Živinska kuga že zopet po deželi razsaja. Iz Bosne pritepla se je v vojniško krajino, iz vojniške krajine v civilno Hrvatsko, in od tod tudi še naprej na Kranjsko in Koroško. Cena za funt govedine je skočila od 20 na 28 krajcarjev, kar v Zagrebu še nikoli nij bilo. To je dobiček naše državne politike, podpirajoče „bolnega moža“ Turka, da nam redno vsako leto svoje epidemije in epizocije črez mejo pošilja. Bog daj norcem in avstro-ogerskim državnikom pamet!

Domače stvari.

— (Banka „Slovenija“) se ima posebne ljubezni c. k. ustavaško-nemške vlade veseliti. Le-ta jej je namreč vzela skoro polovico upravnih odbornikov. Gospodje: poslanec Herman, dr. Hočevanar, deželne sodnije svetovalec Stuhec in Pesarič in dr. Valenta — so kot c. kr. činovniki dobili ukaz od vlade, da morajo iz upravnega odbora tega zavoda izstopiti. To terja ista vlada, katera je prej bankina pravila, na katerih so bili imenovani gospodje podpisani, potrdila. — Ustanovniki banke „Slovenije“ bodo morali tedaj upravni odbor dopolniti iz narodnih mož, ki so popolnem neodvisni t. j. ne c. kr. činovniki.

— (V Šmarskem okraji) na slov. Štajeru snujejo učitelji slovensko učiteljsko društvo. Dobro!

— (V Planini na Kranjskem) je bil 24. t. m. okrajni učiteljski zbor pod predsedništvom okrajnega šolskega nadzornika, g. Stegnarja. Na dnevnem redu je med drugimi bila volitev enega zastopnika v okrajni šolski svet.

— (Nevednost šolskih svetovalcev.) Iz konjiškega okraja je dobil „Slov. učit.“ dopis, iz katerega se razvidi, kako nevedni so ondašnji okrajni, zlasti pa tudi krajni šolski svetovalci pri sv. Duhu v Ločah. Hoteli so namreč v tem okraju napraviti 3. razred z nemškim učnim jezikom — pri čisto slovenskih otrocih. Ne čakaje zato dovoljenja razpišejo službo in vzmó si učitelja g. K., kateri se pa brez dekreta na novo službo poda. A malo časa je v službi; ko izve od dež. šolskega sveta, da 3. razred nij dovoljen. Nevedni učitelj, zapeljan še od nevednejših šolskih svetovalcev mora zavoljo tega le začasno plačo od 300 gold. namesto 400 gold. uživati.

— (V Vidmu) je bil društven zbor učiteljev, dne 24. aprila v učilnici z dnevnim redom, 27. februarja sprejetim.

— (G. Viljem Ogrinec,) zdaj c. kr. adjunkt v Slovenjem gradci, bil je pred nekoliko časom še iskren rodoljub slovenski. V „Novicah“ je pisal dolge razprave o zvezdoslovji. Zdaj pa beremo v „Tagesposti“, da je pri banketu za volilno reformo v Slovenjem gradci napil na zdravje ustavovernih zastopnikov poslanske in gospodske hiše državnega zbora!! Torej zopet eden, ki je svoje prvo preverjenje zatajil, da se birokratstvu prikupi?

Razne vesti.

* (Starost evropskih kron.) O priložnosti postavljanja avstrijske krone na poslopje svetovne razstave bi utegnili zanimivo biti, starost vseh kron v Evropi naznaniti. Najstarejša od vseh je od Karla Velicega, leta 800 ustanovljena rimsko-nemška cesarska krona; njej je sledila l. 827 angleška kraljevska krona, l. 843 nemška in francoska, l. 852 lombardska, l. 888 burgundsko-arelatiška, l. 1033 norveška, l. 1130 siciljska, l. 1139 češka krona, krona in partibus ciprijska in jeruzalemska. Kot četrta krona v starosti je sledila leta 1000 španska, poljska in ogerska v istem letu, l. 1015 danska, švedska, l. 1139 portugijska, l. 1701 pruska, l. 1720 sardinska, l. 1721 ruska, l. 1739 ponovljena siciljska, l. 1804 avstrijska, bavarska, l. 1805 vitemberška, l. 1806 saksonska, l. 1814 hanoverska, l. 1815 nizozemska, l. 1831 belgijska, l. 1832 grška, l. 1816 italijanska, naposled leta 1871 nova cesarska krona Nemčije.

* (Grof Lažanski.) V nemškem mestici Chieš na Češkem ima graščino mladi grof Lažanski, kateri po svojem političnem prepričanju federalistični stranki pripada. Ko je Skrejšovski bil za nekrivega spoznan, je mladi grof razsvetlil svoj grad in tako je storilo tudi en del meščanov. Ustavoverni listi so bili zaradi tega hudo razljuteni. Te dni pa je bil grof Lažanski po noči od štirih žandarmov na lastnem gradu zgrabljen in odgnan na grad Batelnovo na Moravskem.

Nemški listi trde, da se je to zgodilo na povelje njegovega jirofa, ker se 19 letni mladi grof nij hotel podati na gospodarsko šolo v Iglavi. Vsakako je čudno, da bi moč jirofa smela tako daleč segati, še čudnejše pa, da so njemu za njegova povelja na razpolaganje c. k. žandarmi.

* (Coprnice molzejo krave!) V borzderskem okraju na Ogorskem so zadnjič našli hlapca nekega gostilničarja na rokah in nogah zvezanega v hlevu ležati. Čudno je to, da je hlapec pripovedal, dve copernici ste ga zvezali, ena stara, ena pa mlada, o kateri poslednji je rekel, da ji je Borsca ime in se še le pred letom omožila. Babjeversko ljudstvo je začelo neko gospo tega imena kot coprnico preganjati, tako da je pri občinskem sodniku za pomoč prosila. Ta je pričel energično preiskavanje, in hlapec je izrekel, da se je po noči vsled šuma izbudil in zapazil, da nekdo krave molze. Mislil je, da je dekla in ko mu na vprašanje nij nič odgovorila, začel je luč prižigati. Še le tretji klinček se je vžgal, in tu je spoznal, da ima s copernicami opraviti. Videl je dve, ki so ga zvezale. Krajni sodnik si vse prizadeva, da bi gaverne zasledil, ki, opiraje se na coprnico babjevero, po noči tujih ljudi krave molzejo.

* (Velik kraval v Frankobrodu.) Omikani Nemci v državi bogaboječesti in kulture se prav surovo in divje obnašajo. Kakor te dni v Manhajmu, so ti kulturonošci 21. aprila v Frankobrodu napravili strašen škandal. V svoji besnosti so razdajali 16 pivovaren in ropali iz njih imetje. Vse za to, ker so pivovarji zaradi višje cene hmela in ječmena morali tudi ceno piva za en krajcar pri vrčku povišati. Vojaki so naposled ne-

srečnim pivovarjem prihiteli na pomoč. Uporniki pa so se tudi vojakom ustavili. Bilo je 12 oseb ubitih, 37 ranjenih in 120 zaprtih. Ko bi se to godilo v kakem slovanskem ali francoskem mestu, kakšen hrup bi zagnali nemški časniki o surovosti Slovanov ali Francozov. Da bi raji pometali pred svojim pragom, kjer je toliko smeti nakopičenih. In tu ne gre za politična vprašanja; za vzvišene ideje, ampak za — pivo! Predno Nemci hoteli svojo kulturo sosedom, naj jo vcepijo svojim rojakom!!

Dunajska borsa 24. aprila.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 10	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	85
1860 drž. posojilo	102	25
Akcije narodne banke	942	—
Kreditne akcije	328	75
London	109	—
Napol.	8	71½
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	85

Trgovski pomočnik

z dobrimi priporočili, v manufakturnem, specerijskem in železninskem oddelku izurjen, slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi zmožen, išče službo.

Dotična pisma se prosi na opravišstvo „Slov. Naroda“ pod naslovom „**Trgovski pomočnik**“ poslati. (118—1).

Menjavnica

„Wiener Commissions - Bank“,

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručne srečke, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnejšim prištevat, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in razen tega obresti 30 frankov v zlatu in 10. gld. v papirju uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:
1 5perc. državno srečko po 100 gld. od l. 1860. Glavni dobitek 300.000 gld., z odkupno premijo potegnene serije 400 gld. a. v.
1 3perc. e. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.
1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.
1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek 30.000 gld.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke:
1 3perc. e. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov gotovega zlata.
1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsakega pridržka.

Sachsen-Meiningenska srečka. Glavni dobitek 45.000 gld., 15.000 južnonemške veljave. Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke l. 1860. Mesečni obroki à 6 gld.
Potem dobitne liste na cele državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 10 gld.
Potem dobitne liste na pol državne srečke l. 1864. Mesečni obroki à 4 gld.
Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gld.
Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gld.
Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gld.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“ vse kakor koli imenovane bankine, menjicne in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo, gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobrokupnih pogojih dajejo. Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez prestanke odprti.

Vnanja naročila se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigatev se po vsakem zdrebanji franco zastonj razpošiljajo. (80—17)

Tuji.

23. aprila.

Pri **Elefantu:** Erlach iz Bele peči. — Primožič, Rihar iz Polhovca grada. — Peštave, Semandel iz Starega trga. — Somazzi iz Trsta. — Grof Pace iz Ptuj. — Huber z gospo, Zimmer iz Dunaja. — Sorman iz Gorenjskega.

Pri **Malič:** Rühl, Braune iz Kočevja. — Celarc iz Vrhnike.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Louisestrasse 45. (255—44)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.